

Вплив інформаційних технологій формування свідомості неповнолітніх на прикладі ЗМІ

Свистельник М. О., студентка гр. Юм-21 юридичного факультету СумДУ

Науковий керівник - Баранова А. В., викладач кафедри права СумДУ

Найбільшою мірою інформаційні технології відображаються на діяльності засобів масової інформації (ЗМІ), що стали невід'ємною частиною культури сучасного суспільства. Саме ЗМІ здійснюють своєрідний інформаційний фон, на основі якого в підлітків формується певний світогляд щодо моделей поведінки, а також способу й стилю життя. В цьому розумінні засоби масової інформації мають у своєму розпорядженні невичерпні можливості позитивного впливу на свідомість неповнолітніх, формування в них, високих моральних якостей, зразків правомірної поведінки, розвитку інтелектуальних можливостей, тому тема вплив ЗМІ на формування свідомості неповнолітніх є актуальною на сьогоднішній день.

ЗМІ – система установ та закладів, створених з метою публічного, оперативного розповсюдження інформації про події та явища у світ, країні чи регіоні необмеженого кола осіб, суб'єктів, та зорієнтованих на виконання певних суспільних задач. Згідно із міжнародних стандартом, друкованими засобами масової інформації є періодичні друковані видання (преса) - газети, журнали, бюлетені тощо і разові видання з визначеним тиражем; аудіовізуальними засобами масової інформації є: радіомовлення, телебачення, кіно, звуко-, відеозапис тощо [1].

Для нормального функціонування будь-якої соціальної системи необхідний безперервний потік інформації. Він відповідно орієнтує кожну особу й тримає її у стані інформаційної насиченості. Кожен неповнолітній постійно знаходиться в інформаційному потоці. Адже лише за умови безперервного інформаційного спілкування з зовнішнім середовищем людина здатна продуктивно мислити і активно діяти. При цьому почувати себе впевнено вона може лише тоді, коли її свідомість відображає суспільне, чи, в усякому разі, приведене у певне співвідношення до нього.

Інформаційний потік неоднорідний. Якщо розглядати його структуру, то одразу ж можна виділити два основних компонента: організовану (офіційну) й неорганізовану (неофіційну) інформацію. Під організованою інформацією ми розуміємо будь-які повідомлення (потік повідомлень), що виходять з інституційних джерел суспільства. Під неорганізованою — ту, що надходить у розпорядження особи стихійно, поза контролем громадських організацій. До неї можна віднести міжособистісні форми інформаційного спілкування.

Організована інформація посідає панівне становище у стабільно функціонуючому суспільстві. Вона є основою формування громадської думки, відповідає на головні інформаційні потреби особини. Межа між цими двома компонентами інформаційного потоку дуже рухома й прозора. Значення й ефективність організованої інформації прямо пропорційні її правдивості, актуальності, про " ективності, соціальній спрямованості тощо. Якщо офіційні повідомлення не дають відповіді на запитання, котрі хвилюють особу, роль неорганізованої інформації зростає, й навпаки.

Установки ЗМІ включають у себе інтелектуальний компонент чи компонент довіри, але значна частина їх психологічної динаміки має емоційний характер, тому вплив ЗМІ на неповнолітніх є особливо глибоким. Вірне використання ЗМІ може допомогти спрограмувати цілий комплекс установок по відношенню до того чи іншого об'єкту. Установки програмуються значно легше ніж дії людини. Іноді вони набувають великого значення, оскільки впливають на наступну поведінку та на те, як буде перероблятися подальша інформація. Вони формують особисте сприйняття світу, подій та явищ.

Передумовою розвитку різного роду асоціальних звичок під впливом ЗМІ, на думку російського вченого С.Баранчука, є такі чинники:

- нерозвинений самоконтроль;
- низька самоповага й невпевненість у собі;
- емоційна і психічна неврівноваженість;
- життєві цінності, які допускають зловживання алкоголем і наркотиками;
- низька успішність;
- відсутність взаєморозуміння в навчальному закладі;
- прояв асоціальної поведінки в ранньому віці [2].

Проблема негативного впливу ЗМІ на спосіб життя неповнолітніх є не тільки українською. Всесвітня організація охорони здоров'я розробила «Основи політики здоров'я для всіх в Європейському регіоні «Здоров'я-21», де наголошується, що подальший розвиток засобів зв'язку, підвищення ролі ЗМІ і інформаційної індустрії в цілому означає, що неповнолітні в усіх країнах світу стають об'єктом дії відносно популяризації шкідливої для здоров'я продукції. Проте глобальність проблеми не означає, що вона не розв'язувана. У різних країнах приймаються різні заходи для того, щоб ЗМІ більшою мірою сприяли формування здорового способу життя серед неповнолітніх.

Україні варто орієнтуватися на міжнародні документи в тому числі і Європейського союзу, що забор'язують дбати про інформаційну безпеку малолітніх і неповнолітніх. Стаття 22 Директиви «Телебачення без кордонів» Європейського Союзу забор'язує створити спеціальний орган, покликаний гарантувати захист неповнолітніх від зловживання ЗМІ [3]. Діяльність ЗМІ в цілому має розглядатися як окремий напрям у формуванні здорового життя серед неповнолітніх

Література:

1. Засоби масової інформації. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Засіб_масової_інформації#cite_note-dictionary-1
2. Баранчук С. Духовність в Україні і засоби масової інформації // Україна на порозі третього тисячоліття: духовність як основа консолідації суспільства. - Т. 15. - К., 1999.
3. Директива Європейського Союзу «Телебачення без кордонів» 1989 р., оновлена 1997р.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми: СумДУ, 2013. — С. 193-195.